

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
FACULTY OF POLITICAL SCIENCES

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Датум: 29. 11. 2017

1537/17

Дана: 27. 12. 2017.

Комисија за оцену и одбрану завршног рада на Другом циклусу студија

Секретаријат Факултета политичких наука
НАУЧНОНАСТАВНОМ ВЕЋУ ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Предмет: Извештај о оцени завршног рада кандидаткиње Андрее Алексић

Научнонаставно веће Факултета политичких наука (ФПН) је на 77. седници одржаној 07. 07. 2016. године, одлуком бр. 08/3.880-18-6/16, именовало Комисију за оцену и одбрану завршног рада на другом циклусу студија, кандидаткиње Андрее Алексић, под насловом: „Међународни опсег и дјеловање информационог и комуникационог поретка медијских корпорација на примјеру корпорације Бертелсман“, у саставу:

1. Проф. др Александар Савановић, ванредни професор, ужа научна област Политичка теорија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, председник Комисије;
2. Проф. др Татјана Дуроњић, ванредна професорка, ужа научна област Информационе науке-социјални аспект, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, менторка-чланица;
3. Мр Борислав Вукојевић, виши асистент, ужа научна област Комуникологија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан.

Након што је Комисија за оцену и одбрану завршног рада на Другом циклусу студија, извршила преглед и анализу завршног рада кандидаткиње Андрее Алексић, Комисија Научнонаставном већу ФПН, подноси:

ИЗВЕШТАЈ

О оцени завршног рада на Другом циклусу студија, под насловом:

„МЕЂУНАРОДНИ ОПСЕГ И ДЕЛОВАЊЕ ИНФОРМАЦИОНОГ И КОМУНИКАЦИОНОГ ПОРЕТКА МЕДИЈСКИХ КОРПОРАЦИЈА НА ПРИМЕРУ КОРПОРАЦИЈЕ БЕРТЕЛСМАН“.

ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Андреа Алексић рођена је 22. 04. 1992. у Бањој Луци. Основну школу завршила је у Лакташима, а Средњу школу „Католички школски центар Бл. Иван Мерз“, смер општа гимназија, завршила је 2011. године у Бањој Луци. Године 2015. дипломирала је на Факултету политичких наука у Бањој Луци на Студијском програму новинарство и комуникаологија. Успешно је у Београду завршила обуку и тренинг „Youth in Action“, те на исти начин овладала програмом за писање пројекта, аплицирање и реализацију међународних размена волонтера под називом „Total Quality Management in International Youth Exchanges“. Учесник је и семинара „Школа медијске етике“ у организацији „Вијећа за штампу и онлајн медије БиХ“.

Андреа Алексић је 2015. године активно учествовала на тренингу „Sustainable Rural E+imPact“ у организацији „Erasmus+“ одржаном у Кратову. Полазник је и учесник једномесечне школе „Radio Slobodna Evropa“ у Сарајеву. Партиципанткиња је у пројекту „Mediacentra“ у Сарајеву, под називом „Journalism 2.0 multimedia production and online media“. Обавила је у Београду и стручну праксу за послове медијске продукције садржаја на „Радио Телевизији Србије“ и стекла сертификат под истим називом. Кандидаткиња има статус „слободног новинара“ за „Балкан дискурс“ онлајн платформу.

Учесник је вишегодишњег пројекта „Erasmus+“ програма под називом „Creative Youth Self Entrepreneurs“. Ради и као слободни новинар за „Магазин о раду с младима IUVENTA“, из Института за развој младих – КУЛТ“, и на порталу „eTrafika“. Дуго година активно се бави волонтирањем, а од 2017. године је и студенткиња мастер студија на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Активно се служи енглеским језиком. Познаје основе немачког језика.

ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Кандидаткиња се кроз структуру садржаја рада, а кроз поглавља бави следећим истраживачким питањима и проблемима:

I ПОГЛАВЉЕ: У овом делу рада кандидаткиња експлицира научни оквир истраживања с прецизним приказом примењене научне парадигме, те анализира примену научних теорија, адекватно се позивајући на одговарајуће ауторе унутар научне парадигме и научних теорија. Кандидаткиња рад смешта у информационо доба, и то у његову зrelu фазу развоја. За разумевање функционисања корпоративног медијског капитала, с елементима олигопола,

као и за разматрање нормативног поретка највећих и економски најмоћнијих медијских организација у свету, кандидаткиња користи: теорију дифузије иновација Роджерса Еверета и теорију зависности медијских система аутора Халинија и Манђинија.

II ПОГЛАВЉЕ: У другом поглављу кандидаткиња се бави анализом и разматрањем неколико истраживачких тема:

1. Информационо-комуникационим поретком корпорације „Бертелсман“.
2. Анализом историјске епохе другог медијског доба и значаја које оно има на медијско-корпорацијски капитал.
3. Утицајем корпорације на медијску културу и културу медија у свету.
4. Идеологијом глобалног корпоративног медијског капитала.
5. Приказивањем процеса аквизиције или припајања медијског капитала корпорације „Бертелсман“.
6. Испитивањем процеса спајања и синергије корпорације „Бертелсман“.
7. Експликацијом деловања корпорације „Бертелсман“ у оквиру прве и друге медијске лиге.

III ПОГЛАВЉЕ: Кандидаткиња Андреа Алексић у овом поглављу се бави ретроспективом развоја корпорације „Бертелсман“, пратећи овај развој од фазе компаније „Бертелсман“ до статуса корпорације и олигопола. Структурални делови у овом поглављу су следећи:

1. Компанија као сервис за пружање услуга под називом „Arvato“.
2. Мрежа часописа у оквиру корпорације „Бертелсман“.
3. Моделовање статуса највећег издавача књига у свету.
4. Брендирање „RTL“ телевизије – највећи европски емитер.
5. Приказ дигиталне музичке револуције у оквиру корпорације „Бертелсман“.

IV ПОГЛАВЉЕ: У четвртном поглављу, кандидаткиња се бави приказом и анализом пословне политике корпорације „Бертелсман“ на локалном, регионалном и светском медијском тржишту. У том смислу, ово поглавље обухвата:

1. Приказ корпорације „Бертелсман“ у неким међународним медијским релацијама.
2. Активности корпорације „Бертелсман“ – као „емитера“ у региону.
3. Испитивањем успешних примера деловања у ширењу медијског капитала.

4. Анализом деловања корпорације „Бертелсман“ у актуелном добу на микро, мезо и макро нивоу.

ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

Основни парадигматски оквир истраживања овог рада смештен је у категорији информационог доба на начин како о њему промишљају: Пол Вирилио, Николас Негропонт, Реј Курцвајл, Оливер Суботић и други аутори. У том смислу, рад се „креће“ између приступа *мондијализације света* Шобеа и Мартена и њиховим разумевањем *глобализујуће хиперкултуре*. Као основна теорија за испитивање информационог и комуникационог поретка коју корпорација „Бертелсман“ заузима у међународној медијској индустрији користи се *теорија дифузије* иновација Еверета Роџерса, која говори о развоју и ширењу иновација и технологије, што одговара природи корпорације „Бертелсман“, која је константно ишла у корак с временом. У раду је кориштена и *теорија зависности* медијских система према моделу Халини и Манђини, којом се заправо објашњавао сваки процес преноса деловања корпорације „Бертелсман“ на остале корпорације у медијској индустрији унутар прве, али и друге лиге, медијских корпорација.

ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Главни циљеви истраживања овог рада реализовани су кроз представљање и корпорацијско профилисање „Бертелсмана“ а путем анализе информационог и комуникационог поретка корпорације, али и кроз позицију олигопола унутар тог поретка, а с намером да се моделовањем профила, утврде основни механизми и стратегије информационе и комуникационе платформе деловања корпорације, која има међународни опсег.

У раду је остварен циљ представљања начина деловања и ширења корпорације „Бертелсман“ у светској медијасфери. Успешно је представљена његова структура пре и после успостављања интеракције с другим медијским корпорацијама и олигополима. У тим односима „Бертелсман“ је посматран у двојним статусима; у статусу корпорације и статусу олигопола.

Позиција „Бертелсмана“ у међународним односима унутар медијске индустрије, приказана је као поредак прве лиге, од његовог почетног позиционирања у првих десет, до актуелног позиционирања и деловања у истој категорији светских корпорација, те је представљена кроз односе и сарадњу коју је остварила с другим корпорацијама путем аквизиција, мерџера и доинт венчера, као и „старт апа“ (start-up), поступка, сложене процесе у које много улаже и у које се директно укључује кроз поједине програме. У раду је остварен и циљ експлицирања позиција „Бертелсмана“ у хијерархијском односу с корпорацијама прве лиге, али и

деловање корпорације-олигопола на европском континенту, где, још од свог настанка, „држи“ монопол.

ПРЕДМЕТ И ПРОБЛЕМ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет анализе рада био је разматрање међународног информационог и комуникационог деловања корпорације „Бертелсман“, у овом раду детерминисаног кроз двоструку природу деловања корпорације „Бертелсман“ - као корпорације с једне, и медијског олигопола, с друге стране. Због динамичности корпоративног развоја који подразумева промене у власништву, активностима и трендовима, као и због флуидности информационог доба и непрекидног кретања унутар медија прве лиге, у смислу повећавања или смањивања утицаја корпорација, а у зависности од њиховог тренутног рангирања на основу укупних ресурса и остварених прихода, испитан је начин на који корпорација „Бертелсман“ остаје у врху хијерархије најважнијих медијских корпорација света. У том смислу, рад је проблематизовао питање, на који начин корпорација „Бертелсман“ развија своју информациону и комуникациону активност унутар глобалне медијасфере и које нормативне и комуникационе процесе користи за опстајање међу првих десет корпорација света.

ХИПОТЕТИЧКИ ОКВИР РАДА

Истраживање је засновано на претпоставци да корпорација „Бертелсман“ има информациони и комуникациони монопол у европској медијској сфери, а који утиче на неке међународне односе у сфери медијске политике, дакле у сфери глобализације и стандардизације медијских корпорацијских система и процеса у свету. Под информационам монополом у раду се подразумевала одлучујућа улога у неким сегментима емитовања у светској медијасфери, као што је издаваштво у случају корпорације „Бертелсман“.

У том смислу, корпорација је приказана као фактор који детерминише нека *нормативно обавезна правила* и утиче на регулацију медија такозване прве лиге. Овај монопол се објашњава и анализира кроз моћ да се утиче на медијску продукцију и комуникационе стандарде на међународном нивоу. Ова корпорација-олигопол у раду се разматра и као врло значајан информационо-комуникациони чинилац у међународном поретку медијских олигопола.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Према методолошком приступу, рад припада категорији квалитативног истраживања. Тема рада структурирана је као теоријско истраживање. У раду су кориштене опште методе научног истраживања, и то: историјска метода, метода теоријске анализе, метода класификације, метода анализе садржаја, метода компарације и метода студије случаја.

Историјска метода кориштена је у приказу хронологије настанка и развоја корпорације „Бертелсман“. Метода теоријске анализе у раду је кориштена за упознавање с деловањем медијских корпорација и начина на које послују унутар корпорацијске организације и између себе. Метода класификације употребљена је при подели компанија, корпорација, олигопола унутар медија прве лиге и поретку прве десеторке, уназад двадесет година. Методом компарације извршена су поређења позиције корпорације „Бертелсман“ унутар прве лиге. Метода анализе садржаја нарочито је кориштена у поступцима упознавања са садржајем мноштва докумената и извјештаја корпорације „Бертелсман“, док је метода теоријске анализе употребљена за упознавање и сагледавање укупно кориштене литературе за израду овог рада. С обзиром да је експликација корпорације „Бертелсман“ нужно захтевала и континуирано поређење с другим, сличним медијским компанијама у медијској индустрији, за ове поступке употребљавали смо метод компарације. Методом студије случаја рад смо усмерили на деловање и рад корпорације „Бертелсман“. Овај мешовити метод и приступ у истраживању био је нужан с обзиром на комплексност истраживања и специфичност теме детерминисане медијским карактеристикама, информационом технологијом, међународним комуницирањем као и информационо-комуникационом политиком корпорације „Бертелсман“.

Истраживање је у целини примарног и развојног типа, што представља његову специфичну вредност.

ЛИТЕРАТУРА

Кориштена литература у раду је мултивалентна, савремена и адекватно одабрана у односу на предмет и проблем истраживања. Кандидаткиња је јасно одвојила интернет изворе од класичних библиографских јединица и правилно користила форму преузимања с интернета, с навођењем датума и времена преузимања садржаја с интернета. Поред тога, кандидаткиња је прецизно означила садржај других академских радова, кориштених као извори у овом раду. Прилози су правилно детерминисани као такви и у структури рада правилно означени.

ДРУШТВЕНИ ДОПРИНОС РАДА

Друштвени значај овог рада огледа се у могућности пружања доприноса бољем разумевању деловања страних медија на локалном простору, а који је остварен кроз обједињавање и приказ једне међународне корпорације, која има директан и вишегодишњи утицај и на нашим просторима. Наиме, ТВ продукција „RTL“ програма, корпорације „Бертелсман“, прати вишемилионски аудиторијум на простору бивше СФРЈ. Утицај на јавно мњење, директан или индиректан, потенцијално, може бити веома значајан. Стога, свако разматрање и анализа о

раду корпорације која је родоначелник овог популарног ТВ програма, брендираног унутар корпорације, може подстицајно да делује на стручну јавност и друштво као целину, а у поступцима бољег разумевања медијског корпорацијског деловања.

НАУЧНИ ДОПРИНОС РАДА

Допринос овог рада за науку има карактер доприноса примера праксе у теорији друштвених наука. Наиме, резултати истраживања могу бити представљени као микро пример унутар макро контекста. У нашем случају анализа једне медијске корпорације унутар поретка десет највећих корпорација света. У научној области комуникологије и информационах наука (друштвени аспект), допринос представља већ и детаљно представљање начина деловања корпорације унутар глобалне медијске сфере. На изучавању овог примера у академском образовном процесу може се детаљно сагледати начин конкретног преусмеравања медијског капитала. За научну област међународни односи, истраживање може дати допринос у начину и методолошком приступу изучавања међународних односа у светлу поретка медијских корпорација и олигопола.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену и одбрану завршног рада „Међународни опсег и дјеловање информационог и комуникационог поретка медијских корпорација на примјеру корпорације Бертелсман“, кандидаткиње Андрее Алексић, констатује да је рад урађен према правилима писања академског рада на нивоу другог циклуса студија, да представља самостално и оригинално истраживање, те да пружа допринос истраживачкој литератури на ову тему у широј академској заједници на просторима БиХ.

Важно је истаћи да је рад у програмској провери преко „iThenticate,“ процењен као рад без плагијата, односно са 0 % плагијатског садржаја, као и чињеницу да је кандидаткиња боравила у Немачкој у току истраживачког рада на теми.

Из тих разлога, Комисија:

ПРЕДЛАЖЕ:

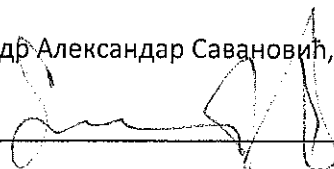
Научнонаставном већу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, да Андреи Алексић одобри јавну одбрану мастер рада под насловом: „Међународни опсег и дјеловање

информационог и комуникационог поретка медијских корпорација на примјеру корпорације Бертелсман“.

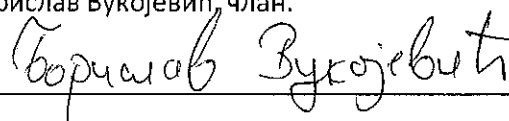
КОМИСИЈА У САСТАВУ:

1. Проф. др Александар Савановић, председник Комисије;

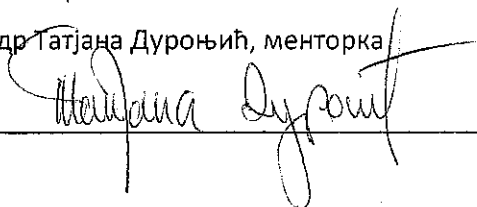
---

2. Мр Борислав Вукојевић, члан.

---

3. Проф. др Татјана Дуроњић, менторка

Бања Лука, новембар, 2017.

Број:08/1.1490/17

Датум: 20.11.2017.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидаткиње **Андрее Алексић** под називом „Међународни опсег и дјеловање информационог и комуникационог поретка медијских корпорација на примјеру корпорације «Бертелсман»“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 20. 11. 2017. године.

Шеф библиотеке

Џина Лујала

Продекан за научноистраживачки рад

[Signature]

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А